

Det är skillnad på läder och läder, del 1

Det är skillnad på läder och läder är en serie artiklar för att visa att det faktiskt finns just skillnad på olika lädersorter. Allt är inte guld som glimmar och det kommer du att lära dig om du följer serien de närmaste veckorna. Vi börjar med lite bakgrundshistoria.

Lädrets historia

Läder och skinn har människan tillverkat under flera hundra tusen år.

Början

De första skinnen som användes var hårda och styva. De kunde nog bara användas till liggunderlag. Senare lärde man sig att skrapa bort håren och slutligen mjukade man upp skinnet med fett från djuret. Nu hade man fått ett mer användbart skinn. Denna process ger ett skinn som man kallar sämskgarvat skinn eller läder. Det var segt och ganska motståndskraftigt mot vatten. Det sämskskinn man använder till att torka bilen med är ytterligare behandlat för att kunna ta åt sig vatten. Alltså tvärt emot vad det ursprungligen var avsett för.

Mitten

Någon har troligen tagit ett byte, dragit av "skinnet" för att använda köttet till föda. Skinnet eller huden har slängts åt sidan. Normalt inget att ha. Får en hud ligga obehandlad en liten tid så löses den upp och ruttar. Denna hud har dock förmodligen kommit att hamna under en lövhög eller kanske till och med bark från ett gammalt träd. Några månader eller år senare har förmodligen någon

rotat runt i högen och fått fram huden som nu hade blivit vad vi kallar läder. Vidareutvecklingen av denna process fortsatte och man använde släckt kalk för att ta bort håren från huden och sedan stoppade man in hudarna i stora kar (tunnor) tillsammans med vatten och bark från lövträd, mestadels från ek. Hudarna får snurra runt i dessa kar under tre till fem veckor innan de tas ut och sträcks upp för att torka.

Nu har man fått läder.

Denna typ av garvning kallas vegetabilgarvning. Man använder alltså garvningsämnen från växtriket. Detta har under åren naturligtvis förfinats i sin tillverkning, men man måste fortfarande använda mestadels ämnen från växtriket. Denna typ av garvning har använts under flera tusen år och inte förrän på slutet av 1800-talet hittade man ett annat sätt att garva läder.

Slutet

Under 1800-talets industrialisering började man med stora fabriker i stället för att som tidigare sitta hemma och tillverka sina alster. Behovet av snabba leveranser av läder ökade och det var svårt att hinna garva det vegetabila lädret. Man lyckades nu framställa läder med hjälp av kromsalter och processen gick nu betydligt snabbare, industrin fick sin nya råvara. Ett kromgarvat läder.